

Løsninger til talteoriopgaver

Vieta jumping

Opgave 1

Antag at der for positive hele tal a, b og c gælder at $0 < a^2 + b^2 - abc \leq c$. Sæt $q = a^2 + b^2 - abc$, og lad

$$S = \{(A, B) \in \mathbb{N} \times \mathbb{N} \mid A^2 + B^2 - ABc = q\}.$$

Vi ved at S er ikke-tom. Det er derfor muligt at vælge et talpar (A, B) fra S således at $A+B$ er mindst mulig, og vi kan wlog antage at $A \geq B$. Betragt nu for dette talpar (A, B) andengradsligningen

$$X^2 - BcX + B^2 - q = 0.$$

Vi udnytter nu Vieta jumping, dvs. vi udnytter at $x_1 = A$ er løsning til andengradsligningen, og at vi kan finde den anden løsning x_2 da den opfylder Vietas formler for rødderne

$$x_2 = Bc - A = \frac{B^2 - q}{A}.$$

Heraf ses at x_2 er et helt tal, og da $A+B$ er minimal i S , må $x_2 > A$ eller $x_2 \leq 0$. Da $A \geq B$, er $x_2 = \frac{B^2 - q}{A} < A$, dvs. at $x_2 \leq 0$. Antag først at $x_2 < 0$. Da er $q = x_2^2 + B^2 - x_2 Bc > Bc \geq c$ hvilket er i modstrid med antagelsen om at $q \leq c$. Vi ved nu at $x_2 = 0$, dvs. at $B^2 - q = 0$, og dermed at q er et kvadrattal. Vi har hermed vist at hvis der for positive hele tal a, b og c gælder at $0 < a^2 + b^2 - abc \leq c$, da er $a^2 + b^2 - abc$ et kvadrattal.

Opgave 2

Lad n være et helt tal større end 1. Først viser vi at der findes et talpar der opfylder det ønskede. Sæt $a = n$ og $b = n^2 - 1$. Da er $1 < a < b$ og

$$\frac{a^2 + b^2 - 1}{ab} = \frac{n^2 + n^4 + 1 - 2n^2 - 1}{n(n^2 - 1)} = \frac{n^2(n^2 - 1)}{n(n^2 - 1)} = n.$$

Nu vil vi ud fra dette ene talpar generere uendelig mange. Sæt

$$S_n = \{(a, b) \in \mathbb{N} \times \mathbb{N} \mid a^2 + b^2 - 1 = nab \wedge 1 < a < b\}.$$

Vi har vist at S_n indeholder mindst et element. Lad derfor (A, B) være et talpar fra S_n . Betragt andengradsligningen

$$x^2 - nBx + B^2 - 1 = 0.$$

Vi ved at $x_1 = A$ er rod, og fra Vietas formler at der for den anden rod x_2 gælder at

$$x_2 = nB - A = \frac{B^2 - 1}{A}.$$

Af dette ses at x_2 er et helt tal, og yderligere at $x_2 > B$ da $A < B$. Dermed har vi vist at hvis $(A, B) \in S_n$, da vil også $(B, nB - A) \in S_n$. På denne måde kan vi ud fra den fundne løsning generere uendelig mange løsninger.

Opgave 3

Løsning: $(2k, 1)$, $(k, 2k)$ og $(8k^4 - k, 2k)$, $k \in \mathbb{N}$.

Antag at (m, n) er et par af hele positive tal så $\frac{m^2}{2mn^2 - n^3 + 1} = a$ er et helt positivt tal.

Bemærk først at $2mn^2 - n^3 + 1 = n^2(2m - n) + 1$, dvs. at $1 \leq n \leq 2m$.

Antag først at $n = 1$. Da er $a = \frac{m^2}{2mn^2 - n^3 + 1} = \frac{m}{2}$, dvs. at m er lige. Dette giver løsningerne $(2k, 1)$.

Antag nu at $1 < n \leq 2m$, og betragt andengradsligningen

$$x^2 - 2n^2ax + n^3a - a = 0.$$

Vi ved at m er rod, samt fra Vietas formler at summen af de to rødder er $2n^2a$, og produktet er $n^3a - a$. Dermed er den anden rod et positivt helt tal. Kald de to rødder for m_1 og m_2 , hvor $m_1 \leq m_2$. Da er $m_2 = n^2a + \sqrt{n^4a^2 - n^3a + a} > n^2a$, dvs. at $m_1 < \frac{n^3a - a}{n^2a} < n$. Af dette ses at $n = 2m_1$, for ellers vil $a = \frac{m_1^2}{n^2(2m_1 - n) + 1} < \frac{n^2}{n^2 + 1} < 1$. Dette giver yderligere $a = \frac{m_1^2}{n^2(2m_1 - n) + 1} = m_1^2$ og $m_2 = 2n^2a - m_1 = 8m_1^4 - m_1$. Heraf ses at de resterende løsninger skal søges blandt $(k, 2k)$ og $(8k^4 - k, 2k)$, og det er nemt at tjekke at disse er løsninger for alle naturlige tal k .